

ICOMOS HÍRADÓ

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

29. évfolyam –5. szám

2021. október hó

A TARTALOMBÓL

2021-es ICOMOS Közgyűlés - két fázisban....
II. rész

Átadtuk a 2020-as Möller Díjat és
a 2021-es Műemlékvédelmi Pantheon emléklapokat

Román András - Megemlékezés és emléktábla avatás

ICOMOS TheoPhilos konferencia - Firenze

Fiatal Műemlékvédők kirándulása
Esztergom - Bazilika

AZ ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG FELHÍVÁSAI a

2022. évi

ICOMOS DÍJRA,

MŰEMLEKVÉDELMI CITROM DÍJRA,

PÉLDAADÓ MŰEMLEKGONDOZÁSÉRT
DÍJRA

Salgótarjáni Felhívás
'45 utáni építészetünk védelméért

Köztérmegeújítási Nívódíj pályázat 2021
Díjazottak

2021-es ICOMOS Közgyűlés - két fázisban....

II. rész

A COVID-19 pandémiás helyzet okán életben lévő rendelkezések miatt az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület idei, egyben tisztújító közgyűlését nem lehetett a rendeltileg előírt határidőig személyes részvétellel megrendezni. Ezért, a rendkívüli helyzet adta felhatalmazás szerint a közgyűlésen a tagsági szavazással elfogadandó beszámolókat, valamint a 2020-as közhasznúsági beszámolót a vezetőség az érvényben lévő rendkívüli felhatalmazás értelmében, az ellenőrző bizottsággal való konzultáció, és annak az elfogadásra való javaslata után elfogadta, és azokat Egyesület az előírt határidőre benyújtotta az illetékes szervekhez. A beszámolókat az ICOMOS Híradó 2021. júniusi számában tettük közzé.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság XXX. éves, egyben tisztújító közgyűlésének tisztújítási részét, valamint a közgyűléseinken eddig szereplő programpontokat és eseményeket, így a 2020-as Möller Díj átadását és a 2021-es Műemlékvédelmi Panteon új tagjainak kihirdetését is, a tagság részvételével, 2021. szeptember 10-én a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Villányi úti Budai Campusán tartottuk meg Fejérdy Tamás levezető elnök vezetésével. A közgyűlés 1 perces néma felállással emlékezett meg az elmúlt közgyűlés óta elhunyt műemlékes kollegákról, majd ezt követően került sor

Klaniczay Péter leköszönő alelnök beszámolójára:

Tisztelt Elnök úr, tisztelt Közgyűlés,

2018-ban újra az a megtiszteltetés ért, hogy további három évre a bizottság alelnöke lehettem, s ezzel most az egyhuzamban betölthető három alelnöki ciklusnak is végére értem. Itt ragadom meg lehetőséget, hogy köszönetet mondjak az elnökségnek és a tagságnak azért a bizalomért és a támogatásért, ami lehetővé tette, hogy tanácsaimmal és korábbi – a műemlékvédelem gyakorlati terepén szerzett – tapasztalataimmal segítsen a Bizottság munkáját. Alelnökként továbbra is az egyik

legfontosabb feladatomban a jogszabályok véleményezése volt, viszont az utóbbi években csak néhány esetben kaptuk meg a kormányzat részéről a jogszabályok tervezetét. Tovább romlott a gyakorlati szakmai tevékenység és az irányító szervezet kapcsolata, amit egyesületünk munkáját is nehezíti. Több olyan megbeszélés is zajlott a kormányzat képviselőivel az elmúlt években, ahol én is – mint résztvevő – jelen voltam és érvekkel, illetve gyakorlati tapasztalatok ismertetésével segítettük egyes kérdésekben a továbblépés lehetőségét, de sajnos ezeket nem követte olyan konkrét intézkedés, vagy jogszabályi módosítás, ami tükrözte volna előzetes javaslatainkat.

Öröndetes viszont, hogy a sok éven át egyesületünk által is kifogásolt áldatlan helyzet, ami a műemléki gyűjtemények körül volt, időközben 2019 őszén, új helyszínen megoldódott, s így a gyűjtemények részlegesen hozzáférhetővé váltak. További jó hír, hogy kiírták a pályázatot a BM kórház területén kialakítandó új központ tervezésére.

Társzervezeteink, mint a MÉK Műemlékvédelmi Tagozata, a Castrum Bene Egyesület és a RÉKE javaslataival megpróbáltam folyamatosan az elnökséget is megismertetni, illetve több esetben sikerült összehangolt lépéseket tenni, illetve csatlakozni egyes általuk indított elképzeléshez.

Természetesen az Vezetőség, s így az alelnökök állandó feladata, hogy az elnököt segítsék a napi munkában. Mint az elnöki beszámolóban hallhattuk, rendszeresen előfordul, hogy az elnökség szinte azonnali döntés előtt áll, amit a mai technikai szinten szerencsére minden érintett bevonásával meg tudunk oldani, s így a megválasztott vezetés hatékonyan tudja a napi feladatokban és komoly szakmai kérdésekben az elnököt segíteni.

Örömmre szolgált, hogy az elmúlt ciklusban több Pest megyei település is közgyűléseink helyszíne volt, s így 2018-ban a Budajenői barokk magtár a XXVIII. Közgyűlésnek és az Albertirsai zsinagóga a XXIX. Közgyűlésnek adott kiváló lehetőséget a szakmai megbeszéléseken túl a frissen helyreállított épületek megtekintésére, amelyeknek hosszú éveken át műemléki felügyelőként is gazdája voltam. Sikerült a Közgyűlések után a települések legfőbb értékeivel is megismertetni a jelenlévő tagságot, amelynek tevékeny szervezője lehettem.

A korábbi években két másik Pest megyei települést is megismerhettek az érdeklődők. A Műemléki világnap rendezvénye zajlott Visegrádon és Szentendrén, így közelről volt lehetőség az elmúlt évek gyakorlati eredményeinek megismerésére, ahol szintén számos helyreállítás volt az utóbbi időszakban.

Még egyszer megköszönve az alelnöki tisztség betöltésének lehetőségét remélem, hogy továbbra is az eddigi úton haladva, szakmai véleményének megfelelő időben való kinyilvánításával fog az egyesület működni és személy szerint javaslom, hogy minden erőnkel próbáljuk a hiteles szakmai álláspont minél szélesebb körben való terjesztését, amihez remélem a mai közgyűlés is hozzájárul.

Klaniczay Péter
a leköszönő alelnök

A délelőtti programban került sor az Alapszabálymódosításra: a közgyűlés egyhangúlag megszavazta és elfogadta az Alapszabályban az elnök által előterjesztett, és az Egyesület további zavartalan működéséhez szükségessé vált módosításokat.

Ezt követte a Tisztújítás: Tagságunk szavazatai alapján 2021. szeptember 10-től az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület élére a 2021-2024 közötti 3 évre a következő tagjaink kaptak bizalmat, és kerültek megválasztásra:

Elnök: Nagy Gergely
Főtitkár: Veöreös András

Alelnökök: Dobosyné Antal Anna
Nagy Gergely Domonkos
Ringer István

Ellenőrző Bizottság:
Barattáné Zámbó Ágnes
Kacskovics Lajosné
Korcsmárosné dr. Bassa Lia
Lőrincze Zsuzsa

Tanácsadó Testület:

Durczy Zsuzsanna
Feld István
Hajdu-Nagy Gergely
Hild-Csorba Bernadett
Karácsony Tamás
Klaniczay Péter

Lővei Pál
Magyar Nagy Mariann
Sajti Zsuzsa
Szabó Levente
Széphegyi László
Szikra Éva

Takács Katalin
Marótyz Katalin
Valter Ilona

Tanácsadó testületi póttag: Kerner Gábor

A közgyűlést követően az ebéd után kezdődött a szakmai program. Ennek keretében került sor a Möller István Emlékérem átadására és a Műemlékvédelmi Panteon új tagjainak a kihirdetésére.

A magyar műemlékvédelem már eltávozott nagy alakjainak emléket állító ICOMOS Műemlékvédelmi Panteon 2021-ben két újabb jeles taggal bővült. Bakó Ferenc és Tihanyi Csaba munkásságáról és életútjáról Dobosyné Antal Anna tartott megemlékezést.

Bakó Ferenc emléklapját lánya, Dr. Bakó Zsuzsanna, Tihanyi Csaba emléklapját felesége, Dr. Tihanyi Csabáné vette át.

A 2020-as Möller Emlékéremet Dr. Prokopp Mária művészettörténésznek ítélte oda a Möller Bizottság, laudációt Klaniczay Péter tartott.

Az ünnepélyes átadásokat az "Együttműködés a műemlékvédelem jövőjéért" címmel rendezett konferencia követte.

A délutáni program teljes anyagát az alábbi link megnyitásával lehet megtekinteni:

<https://www.youtube.com/watch?v=YSDzN3wsUf4&list=PLPazQehpm5ndABznA1noI8btqkpqfTvW1>

MÖLLER EMLÉKÉREM

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága a 2020. évi Möller István emlékérmét

dr. Prokopp Mária művészettörténésznek,
Professor Emeritának,

a műemlékvédelemben kifejtett meghatározó munkásságáért,
különös tekintettel a nemzetközi szinten is elismert több évtizedes oktatói, kutatói, publikációs
eredményes tevékenységéért ítélte oda.

Laudálást Klaniczay Péter tartott:

Tanár, művészettörténész.

Kutatási és egyben oktatási területe a XII–XV. századi
itáliai, magyar és közép-európai képzőművészet.

*„Hitvallása a műalkotás nemcsak könyvekből
való megértése, hanem titkainak a helyszínen,
fizikai közelségben való megfejtése,
üzenetének meghallgatása és mások számára
közvetítése. Hallgatóit nemcsak itthon tanította
közvetlenül a műalkotások előtt, de az általa
szervezett európai helyszíneken is. Több
generációval értette meg, hogy a műemlékeket
nemcsak szellemileg, de azokat a helyszínen
megismerve kell fizikailag is megvédeni,
megőrizni az utókornak.”*

1962-ben, jeles diplomával végezte el az ELTE BTK művészettörténet-történelem szakát. Szakdolgozata a szülővárosában, Esztergomban álló mai királyi kápolna falképeinek feldolgozása volt, ami a mai napig az egyik legkedvesebb témája. Első munkahelye is a Vármúzeum volt, ahol 7 évet töltött el. 1969-től az ELTE Művészettörténeti tanszékének oktatója, ahol 50 éven át művészettörténész generációk nőttek fel lelkes előadásain, melyek fő témája megegyezik kutatási területével, elsősorban az itáliai és magyar művészeti kapcsolatokkal. Egyetemi hallgatói részére tanulmányutakat vezetett Csehországba, Lengyelországba és Szlovákiába. Számos könyvével ismertette meg a hazai művészet emlékeit és azok európai helyét, az egyetemes művészettörténet és műemlékvédelem művelőivel. Híres olasz művészekről: Lorenzettiről, Giottoról, Sassettáról írt monográfiái mellett doktori disszertációjának témájáról, a Gömöri középkori falképekről publikált könyvet, ami a mai napig is foglalkoztatja. Alapművein túl számos műemlékkel: Maconka, Keszthely, Tornaszentandrás, Kiszombor templomaival, továbbá a nápolyi Donna Regina magyar vonatkozású falképeivel is foglalkozott. Pályája csúcspontjának az esztergomi királyi kápolna és a Studiolo falképeinek kutatását, a restaurálás során napvilágra került új eredmények feldolgozását tartja.

Előadást tartott számos nemzetközi konferencián a középkori falkép-festészetről, falkép-restaurálásról, a lombard-magyar művészeti kapcsolatokról, 1968 óta folyamatosan jelentek a nemzetközi szakirodalomban is elismert és jegyzett publikációi.

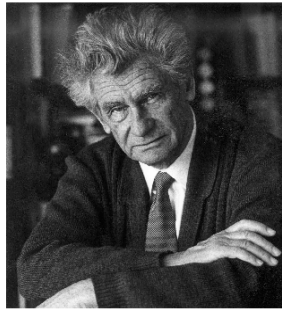
Szülővárosának 2016-tól díszpolgára, 2019-ben munkásságát a Magyar Érdemrend középkeresztje kítüntetéssel, 2021-ben pedig Széchenyi díjjal ismerték el. 2000-től lelkes tagja és a mai napig tiszteletbeli tagja az ICOMOS Falkép-bizottságának.

Bakó Ferenc

(1917–1998)

MŰEMLÉKVÉDELMI PANTEON

1917. augusztus 28-án született Nagyváradon. Édesapja kalapos mester volt, talán ennek is köszönhető, hogy különösen vonzódott a kismesterségek képviselőihez. A család a Trianon utáni időszakban költözött Egerbe, itt is érettségizett 1935-ben.

Történelmet és földrajzot tanult a Pázmány Péter Tudomány Egyetemen, majd 1941-ben muzeológusi bizonyítványt szerzett a Néprajzi Múzeumban. 1942–44 között a hadseregben szolgált, az amerikai hadifogságból 1947-ben szabadult. 1947–1950 között a Magyar Nemzeti Múzeumban dolgozott. Innen küldték 1950-ben Sárospatakra, ahol a várban megalapította a Rákóczi Múzeumot. 1952 év végén Egerbe helyezték, ahol élete fő műveként a Heves Megyei Múzeum létrehozásában játszott főszerepet.

Négy fő kutatási területen dolgozott: foglalkozott a népi építéssel, a népszokásokkal, a palócság néprajzával, és a kismesterek szokásaival.

1955-ben alakult meg az a kutató csoport, ami Heves megye műemléki topográfiáját állította össze. Gyakorlatilag minden, ami a megye népi építészetéről a kötetbe került, Bakó Ferenc munkája volt.

A háromkötetes mű első kötetében „Település, népi építkezés” címmel írt 30 oldalas tanulmányt az egész megye népi építészetéről, majd településenként írta le a népi építészeti értékeket, a település fejlődését és a jellemző házak elhelyezkedését. Mire mind a három kötet elkészült, a régió népi építészetének összes részterületén eredményes kutatómunkát végzett.

Megfigyelései pontosak voltak, és határozottan jó irányba terelték a terület népi építészetének tudományát. A műemléki topográfia szűkebb közönségnek szóló munkáját 1978-ban egy népszerű, 5800 példányszámú műben is megismételte, a „Parasztházak és udvarok a Mátra vidékén” címmel.

Fontos része volt a tudományos megfigyeléseknek a jelentős épületek védelme, megőrzése. Így került műemlék tábla a parádi palóc házra, az átányi Kakas-házra, a nagyrédei zsellérházra, a mikófalvai Göboly-házra, a kovácműhelyre Verpeléten, a noszvaji gazdaházra, az abasári zsellérházra és még számos más épületre. Így lett műemlék egy szomolyai barlanglakás is.

Bakó Ferenc szisztematikusan építette fel kutatásait. Minden évben kiválasztott egy-egy részterületet, kutatási eredményeit az év tudományos publikációi tartalmazták. Így az 1966-os 3. évkönyvben jelent meg a „Mikófalva. Adatok a magyar csűrös-kerteres települések ismeretéhez” című munkája. „A faépítkezés emlékei Heves megyében” írása az ötödik évkönyvben látott napvilágot. 1969-ben jelent meg a „Népi építkezés Eger környékén a XVIII. század derekán” című tanulmány, és a Heves Megyei Műemlékei című könyv első kötete.

1970–71-ben jelent meg a „Kőházak és barlanglakások Észak-Hevesben”, 1972-ben „A föld és téglafalazat az északmagyarországi népi építkezésekben” című munkája, mely a megyei múzeum 10. évkönyvének volt része.

1973–74-ben az „Északmagyarországi parasztházak tüzelőberendezésének történeti előzményei” című írása jelent meg, az 1975-ös kötetben pedig „A parasztház alaprajzi fejlődése Észak-Magyarországon” címmel írt tanulmányt.

1977-ben a Borsodi kismonográfiák 3. kötetében jelent meg a „Bükki barlanglakások” című munkája.

1984-ben a Herman Ottó Múzeum két kötetében jelent meg két publikációja, 1985-ben „Népi kőépítkezés a Kárpát-medencében” címmel jelentetett meg cikket az Egri múzeum XXI. kötetében.

A népi építéssel mellett a helyi népszokások, a palócság és a mesteremberek életmódja jelentette kutatásainak fő irányát. Különös figyelmet szentelt a különböző népcsoportok szokásainak, például a megyében élő szlovákoknak.

Behatóan foglalkozott a Magyarországról Kanadába vándorolt emberekkel is.

Bakó Ferenc 1979-ben ment nyugdíjba, de a tudományos munkát haláláig, 1998-ig végezte.

Műemlékvédelmi Panteon, 2021

MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG

Tihanyi Csaba

(1939 – 2020)

MŰEMLÉKVÉDELMI PANTEON

A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán 1962-ben szerzett diplomát, majd 1981-ben a Budapesti Műszaki Egyetem műemlékvédelmi szakmérnök szakát végezte el.

1963-tól beruházói és kivitelezői feladatkörben szerzett fontos tapasztalatokat. 1969-ben a közgazgatásban a jogi, majd 1972-től a megyei építésigazgatásban hasznosította kettős végzettségét az építhetőségi munkában, az építészeti értékvédelemben, valamint a település- és területrendezésben. 1993 óta Baranya megye főépítésze volt, egészen nyugdíjba vonulásáig.

Főépítésként többek között az építési szabályzatok, építés hatósági törvények előkészítésében működött közre tanulmányok és vélemények készítésével, elősegítve ezzel is a műemlék- és örökségvédelmet, az értékmérő, értékőrző beavatkozások lehetőségét.

Szakmai életútjának egyik legjelentősebb állomása a helyi értékvédelem megálmodása és megvalósítása, amely nevéhez köthető. A Baranya megyében elsőként kidolgozott helyi értékvédelmi rendelet új korszakot nyitott a műemlékvédelem területén. Személyes meggyőző erejének hatására fogadta el számos Tanács, majd Önkormányzat települések épített örökségének fontosságát, jelentőségét, megőrzésének értékét, szükségét.

A népi építészeti értékek éppúgy fontosak voltak számára, mint a grand art emlékek. A falusi porták egységét szem előtt tartva a helyben történő megőrzés volt számára az elsődleges. Neki is köszönhető Baranya megye kiemelkedően nagyszámú népi műemlékállománya, köztük a tájházak in situ megőrzése.

Számos baranyai település építészeti értékvizsgálatát végezte el. Szakmai szerepe volt a Villány-Siklós borút létrehozásában, az egységes pincesorok, a látkép megőrzésében Baranya megye számos településén. Tapasztalatait szakmai folyóiratokban megjelent publikációkkal, valamint 1993 óta a PTE Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar oktatójaként adta tovább.

Munkáját két alkalommal miniszteri kitüntetéssel, valamint Kós Károly és a Magyar Műemlékvédelemért Díjjal ismerték el.

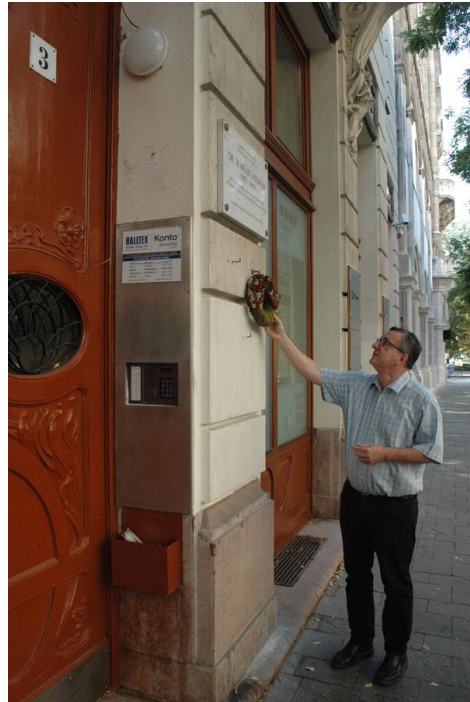
Tagja volt az Országos Főépítési Kollégiumnak, a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége Műemlékvédelem építészet szakértői munkacsoportjának, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Népi Építészeti Szakbizottságának, az Alpok-Adria Munkaközösség Kultúra és Társadalom Bizottsága Történelmi Központok munkacsoportjának, valamint a Határon Túli Magyarságért Alapítvány kurátora.

Műemlékvédelmi Panteon, 2021

Megemlékezés és emléktábla avatás

Román Andrásra emlékezve a születésnapján, szeptember 15-én, két egymást követő eseményre került sor. Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság nevében – Szekeres Varsa Vera és a Vezetőség néhány tagjának jelenlétében Nagy Gergely elnök úr helyezte el koszorút a Budapest V. kerületi Aulich utca 3. sz. ház homlokzatán található emléktáblánál.

A mádi zsinagógában ugyancsak ezen a napon avattuk fel azt az emléktáblát, amely arról a történeti pillanatról emlékezik meg, amelyben Román András elindította a zsinagóga helyreállítását. A helyreállítási folyamat betetőzéseként az elvégzett munka 2005-ben Európa Nostra díjban részesült.

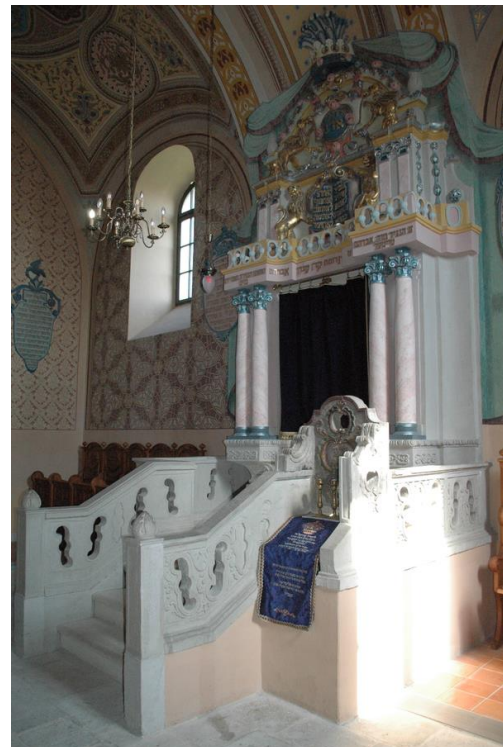

A szépen kialakított és a zsinagóga előterében gondosan, szakszerűen elhelyezett emléktáblát Szekeres Varsa Vera kezdeményezte és készítette el.

A tábla szövege:

„Román András (1929-2005) egy 1999-ben Párizsban tartott nemzetközi konferencia meghívottjaként befejezte előadását, amikor a hallgatóságból hozzálépett egy úr, Sam Gruberként bemutatkozott és elmondta, hogy a World Monuments Fund zsidó műemlékekkel foglalkozó részlegének munkatársa és felajánlotta, hogy "ha majd hazatérte után Mr. Román valamely magyar zsidó műemlék helyreállítására - kellő dokumentációval - pályázatot nyújt be" , akkor ők foglalkozni fognak a kéréssel. A megszólított azonnal így felelt: MÁD. A WMF Jewish Heritage támogatásra benyújtott pályázat nyert, és ez után ugyancsak Román András fordult az épület tulajdonosához, a Kincstári Vagyoni Igazgatósághoz, amely aztán a helyreállításhoz szintén jelentős összeggel járult hozzá.”

Köszönet illeti Frank Mariant – aki gondját viseli zsinagóga és a rabbiház együttesének – a táblaavatási esemény megszervezéséért, a kedves fogadtatásért. A fényképeket Klaniczay Péter készítette.

Fejérdy Tamás

Beszámoló az ICOMOS Elméleti Bizottságának konferenciájáról

Az ICOMOS Teofilnak nevezett Nemzetközi Tudományos Bizottsága 2021. szeptember 13-án és 14-én tartotta szokásos évi konferenciáját. A Teofil a teóriára és filozófiára utal, hiszen a bizottság hivatalos neve a konzerválás és restaurálás elméletét és filozófiáját tartalmazza. A Bizottság munkájában öt éve veszek részt. A konferencia szokott helyszíne ezúttal is Firenze volt, ahol a Romualdo del Bianco Alapítvány minden évben helyszínt biztosít a bizottságnak a dóm közvetlen közelében lévő, előadótermet is magában foglaló szállodában. A konferenciát a járványhelyzet miatt többször halasztották el, eredetileg 2020 márciusában lett volna. A helyszínen résztvevők így is tíz fő alatt voltak, de online 3-4-szer többen követték a konferenciát.

A konferencia témája ezúttal a műemlékvédelem elméleti szövegeinek szerepe, fontossága, jövője volt, kapcsolódva az Athéni Karta elfogadásának 90. évfordulójához. Az 1931-es karta az első nemzetközi dokumentum, ami a műemlékek helyreállításáról szól. A konferencia célja az ilyen dokumentumok fontosságának hangsúlyozása, hiszen a mai világban a tömegturizmus, a befektetők nyomása, a múlt értékeinek csökkenő elismertsége szükségessé teszi felkészültségünk erősítését, az újabb kihívásokra való válaszok kialakítását. A karta jó része az elmúlt évtizedek termése. Ezalatt a védendő értékek köre bővült, átalakult, így megvizsgálandó eddigi szabályaink érvényessége vagy idejétmúltsága. A műemlékvédelmet érintő döntésekben a szakembereken túl mások is részt kívánnak venni, és az így keletkező konfliktusok is kezelendők, úgy, hogy ennek a műemléki érdekek ne essenek áldozatul.

Néhány gondolat az elhangzott kb. 20 előadásból: A bizottság elnöke, Bogusław Szmygin előadásában az 1975-ös és a 2018-as, örökségnek szentelt év összehasonlításával érzékeltette a változást. 75-ben építészeti örökségről, a múlt jövőjéről volt szó, a jelszó az integrált műemlékvédelem volt, a cél a megóvás a modernizmus és modernizmus-ellenesség konfliktusában. 18-ban kulturális örökségről beszéltek, közös örökségről, minél több résztvevő bevonásáról, fenntarthatóságról és az örökség hasznosításáról. Míg korábban történeti városról beszéltünk, ma történeti városi tájról, a városmag helyett a teljes településről, az egyirányú tervezés helyett a változások kezeléséről, a szakértők mellé a lakosság részvételéről. Fontos, hogy a változások ellenére a klasszikus elvek ne csorbuljanak.

A műemlékes nem viselkedhet úgy, mintha tulajdonában lenne a bölcsék köve, sokkal inkább a viták menedzselése, jó irányba terelése lehet a feladata. Calogero Bellanca (a magyar műemlékvédelem régi barátja) előadásában viszont éppen a hagyományos elvek fontosságát hangsúlyozta elsősorban. Analógiaként: aligha vitatható a környezetvédelem fontossága, de ez nem lehetetlenítheti el a természetvédelmet. Ave Paulus a környezet, a szellemi és tárgyi kulturális örökség megőrzésének fontosságára és a hozzájárás fontosságára hívta fel a figyelmet az emberi jogok felől megközelítve a témát. Az ésszerű kollégánál is inkább a kollégánál is inkább emlékeztető, mert a Lahemaa Nemzeti Parkról is szóló szövegét a finn-ugor népek világkongresszusának dokumentumaival is alátámasztotta. Nigel Walter az

elmélet és gyakorlat összjátékának fontosságára hívta fel a figyelmet. A láthatóan műemlékfelügyeleti feladatokat is ellátó kolléga ezek egyensúlyát, a folyamatos visszahatást tartja nélkülözhetetlennek, amit történeti szövegekkel és saját gyakorlatának példáival egyaránt illusztrált. Hallottunk előadást többek közt a karták szerepéről a történeti városmagok megújításában, a közönség bevonásáról a döntéshozatalba, és a kulturális turizmusról szóló, előkészítés alatt álló kartáról is.

Elhangzott előadásom címét a bizottság elnöke emelte ki a szövegemből, miszerint: „minden épület számít”. Ha környezettudatos módon igyekszünk minél kevesebb szemetet termelni és minél többet újrahasznosítani, akkor be kell látni, hogy a környezetre a legkárosabb egy még használható épület bontása és helyébe új építése. Nem kellene minden generációnak új épületeket emelnie addig, amíg egy régi épület a kívánt funkcióra alkalmassá tehető. Lényegesen kisebb az okozott ökológiai lábnyom újrahasznosítás esetén. Példáimat az elmúlt évek ICOMOS-díjaisai közül válogattam, amelyek műemléki és környezetvédelmi szempontból egyaránt példamutatóak.

A konferencia a Bizottság tisztviselőinek megválasztásával – pontosabban újraválasztásával - zárult. Elnök továbbra is Bogusław Szmygin maradt, titkár Giora Solar, alelnökök Diane Archibald, Marko Špikić és Calogero Bellanca lett.

**Esti fogadás a szálloda teraszán a résztvevők egy csoportjával:
Elia Martínez Yañez, Bogusław Szmygin, Marko Špikić, Nigel Walter, Simone Giometti és Calogero Bellanca**

Arnóth Ádám

Fiatal Műemlékvédők Fóruma – Esztergomi Kirándulás

„A boldogságot csak az bírja el, aki megosztja. A fény csak abban válik áldássá, aki másnak is ad belőle. ... Az egész világ a tiéd. Szabad vagy a kövektől az éterig. Ismerd meg, hódítsd meg, senki se tiltja, de jaj neked, ha magadnak tartod. ...”

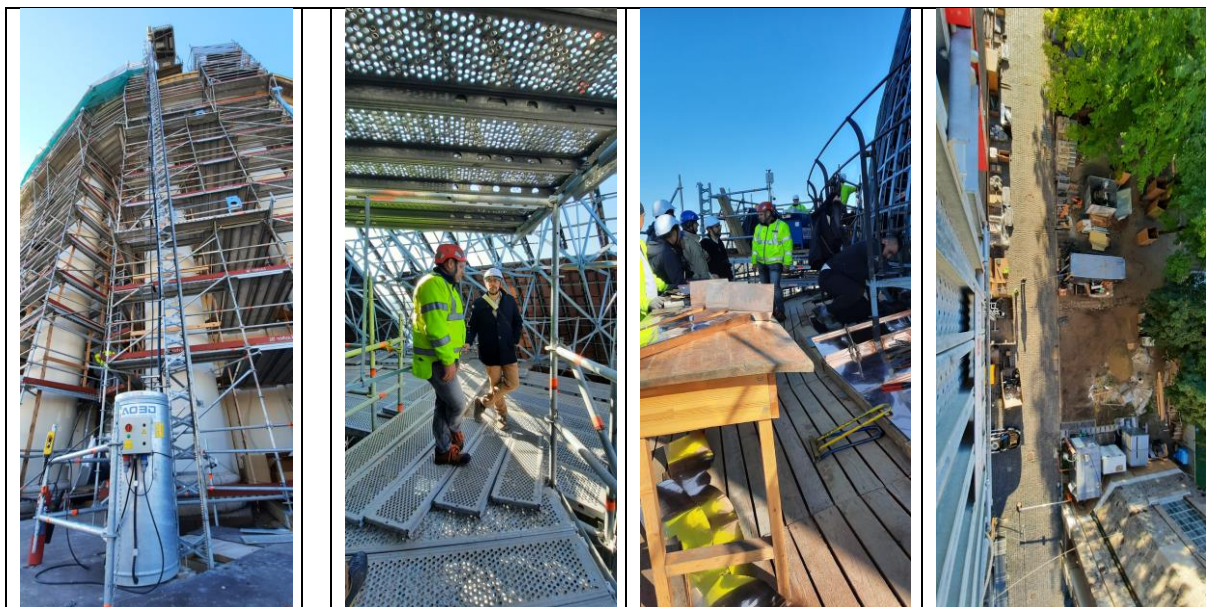
Hamvas Béla: Útravaló

Amikor először hallottam a Fiatal Műemlékvédők Fórumáról, éppen első konferenciájukat szervezték. Akkor szembesültem vele, hogy már nem jelentkezőként, hanem inkább mentorként számítanának rám. Egy megyék közti műemlék-felügyelői kapcsolatépítést szolgáló közös szemle nap ötleteként vettem fel az esztergomi bazilika felújításának megtekintését, amikor a Fórum szervezői jelezték, hogy ezt választották a fiatal ICOMOS-osok következő találkozásójának programjává. Azonnal szervezésbe kezdtünk.

S bár bizonyára nem volt köztünk, aki ne járt volna már a Bakócz kápolnában, vagy hallgatott volna orgonakoncertet a templomhajóban ülve, barangolt volna az altemplomban, a kincstárban vagy a panorámateremben, s a legtöbbeknek talán a kupola-körüljáróról nyíló kilátás sem volt ismeretlen, végül tizenegyen jártuk be 2021. október 15-én péntek délután az esztergomi Nagyboldogasszony és Szent Adalbert Főszékesegyház azon részeit, ahol éppen felújítása zajlott.

Az északi torony előtt találkoztunk, jelenleg a székesegyház északi homlokzata melletti felület felvonulási területként szolgál. A Belvárosi Építő Kft. építésvezetői itt az irodakonténerben rövid eligazítást tartottak a csapatnak, és egy kisfilmet is levetítettek a belső kupola festőrestaurátori munkáit lehetővé tevő állványzat megépítéséről.

Megfelelő munkavédelmi sisakokkal felvértezve a következő három órát a Hild József által megálmodott külső és belső kupolahéj megismerésével töltöttük. Történelmi pillanat a mostani külső-belső nagy felújítás, amikor – keveseknek – megadatik a fizikai méretek (mélységek és magasságok) testközelből való megtapasztalása.

A magasság meghódításában két Geda teherlift segített, az első a tamburig, a második a kupola aljáig vitt fel minket a külső oldalon. Ezzel nem csupán a híresen hosszas csigalépcsőzés fáradtságától kíméltük meg magunkat, de a tériszony-próbán is átestek a résztvevők. A külső kupola 1845-ben készült vázszerkezetének javítását, elemeinek korrózió elleni kezelését, az acél rácsszerkezet külső, vékony laposvas hálózatának besűrítésével az új rézlemezfedés előkészítését néztük meg. A külső kupola-körüljáró alatt elterülő szoknyarész teljes felületű alátétdeszkázatán állva figyeltük a bádogos mesterek szakértelmét, ahogyan sávról-sávra, a körüljáró 1868-ban készült kovácsoltvas szerkezetét kerülgetve és lekövetve haladnak, készítik a kupola új rézlemez burkolatát. A félgömb héjazat öt, egymástól jól

elkülöníthető szakaszra bontható fel, esésvonal irányú kettős állókorcokkal, ezek közül a felső két szakasz most még nincs befejezve.

Kiváltságosokként csoportunk a kereszt csúcsáig felmászatott az acélkupolán belül felépített állványrendszeren. A fiatalok lelkesedését jól mutatta, hogy míg mi „házigazdaként” osztályvezetőmmel, Magyar-Nagy Mariannal, meg sem álltunk a gömbhéj felső, kis hajlásszögű felületén nyitott feljáróig, s az aranygömb mellett ülve az állvány platóján a Dunában tükröződő aranyhidat néztük a lábunkat lóbázza, addig ők csak nem érkeztek meg. Vissza kellett másznunk megkeresni őket. Nagy örömünkre, két-három fős csoportokban faggatták egyik-másik építésvezetőt a szerkezet belövéses sérüléseinek javításairól és egyéb szakmai részletekről.

Végül senki sem hagyta ki az altemplomtól mért száz méteres magasságban a gömb és az önmagában 7 méter magasságú kereszt körbejárását. A gömb laparanyozása már csak a lakkozásra vár, melynek laboratóriumi öregbítése akkor még zajlott. A kereszt burkolata olyan mértékben sérült, hogy új lemezélést kap. Ennek az eredetiek sablonként alkalmazásával leszabott új elemei már a felszerelésre vártak a kibúvónyílás alatti legfelső állványszinten.

Az ereszkedés után a kupolabelsőben zajló festőrestaurátori munkálatokat tekintettük meg. A tamburablakok parapetére támasztott rácsostartókra szerkesztett egyedülálló állványrendszer önmagában is műszaki bravúr, a Layer szakemberei külföldről is érkeztek megcsodálására. A magasban induló szerkezet lehetővé teszi – a közel két évre tervezett restaurálási munkák alatt is – a zavartalan liturgiát a székesegyházban. A munkákra optimalizált rendszer a tizenkét cikkelyben egyszerre kettőben engedi meg a stukkókkal gazdagon díszített felületekhez való közvetlen közelről való hozzáférést. Az állvány forgatását a munkafolyamatokhoz igazítják.

Kéznyújtásnyira lehattunk a 71,5 méteres magasságban lévő opeion nyílástól, melyen át befüggesztették azt a kétszintes "esernyő" állványt, amelyről az opeion körüli felületek és a gyűrű restaurálását végzik.

Menet közben a résztvevők számos apró érdekességgel lettek gazdagabbak Balog Zoltán és Tusor Gábor építésvezetők jóvoltából, megtudhatták hol bújjik meg a díszítőfestés tervezőjének, Lippert Józsefnek a domborműve a kupolán, s megtapasztalhatták, hogy a stukkók változatosak, van, amelyik pálmaágnak több levele nőtt.

Úgy gondolom, az, ahogyan mindhárom építésvezető nekünk szentelte a délutánját, s végig mesélt, a legbeszédesebb bizonyosága annak, milyen nagy szakmai tapasztalattal, a feladat iránt érzett alázattal és elkötelezetten, elhivatottan végzik feladatukat. Búcsúzáskor Horváth Tamás főépítésvezetőtől egy-egy lemezdarabkát kaptunk az 1947-re helyreállított réz héjalásból. Ezeket az apró emlékeket minden

résztevéő örömmel vette a kezébe a panorámateremben, ahol megnéztük a felújítást bemutató kiállítást, melyet a generáltervező Kima Stúdió Kft. tervezői állítottak össze. Némi harapnivaló és kávé mellett még egy jót beszélgettünk, már tervezve a következő épületlátogatást, az új találkozást.

A 2019 tavaszán elindult, több nagy – részben párhuzamosan zajló – ütemből álló felújítási munkálatok még jó pár évre kihívást adnak ennek a nagy, sokféle szakmai területen kiváló munkát végző csapatnak. Műemlék-felügyelőként hálás vagyok ezért a magas szintű professzionális feladatért, melyben részt vehetek, s azokért a szakmai és emberi kapcsolatokért, melyeket az eddigi közös munka adott. Nem csupán kollégáim és családom vicces megjegyzéseiből tudom, hogy bennem mára erős „helykötődés” alakult ki. A kereszt közelében megélt több tucat látogatás életre szóló élménnyel ajándékozott meg. Bízom benne, hogy ebből egy keveset sikerült átadnom a jelenlévőknek, és ezáltal a program hozzájárult a Fiatal Műemlékvédők Fóruma céljaihoz, a fiatal szakemberek műemlékek iránti elhivatottságának elmélyítéséhez, így műemlékeinek megőrzéséhez is.

H. Kolláth Mária

Salgótarjáni Felhívás

'45 utáni építészetünk védelméért

A XXX. Országos Műemléki Konferencia résztvevői – a kétévenként megrendezett szakmai esemény hagyományait követve – ez alkalommal is a műemlékek, épített örökségi értékek védelmével kapcsolatos időszerű témával foglalkoztak: a jelen időszakot közvetlenül megelőző korszak építészeti értékeinek sorsával, ezen értékek megőrzése terén jelentkező kihívásokkal, felelősséggel, a sürgető feladatok számbavételével.

A jelenlévők,

Tekintetbe véve, hogy az épített környezetünket formáló, alakító tevékenységnek minden korszakban vannak kiemelkedő alkotásai, amelyek önértékük alapján és pozitív környezetalakító hatásuk révén is megőrzendő értéknek válnak az esztétikai értékükön túl mással nem helyettesíthető történeti kordokumentummá is, minden korszakban kifejezve és megjelenítve a nemzet egészének és a kiemelkedő személyiségeinek alkotó erejét, tehetségét; ugyanakkor

Tudatában annak az általános jelenségnek, hogy a jelenkort közvetlenül megelőző korszak alkotásait az azt felváltó új szellemében mindenkor egyfajta negatív értékelés kíséri, hiszen éppen a szemléletváltozás miatt zárul le az előző alkotási-stílus periódus, valamint

Számba véve azt is, hogy a jelentős társadalmi-gazdasági változások, és az egyre gyorsuló ütemben jelentkező környezeti kihívások alakította helyzetben az épített környezet elemeinek funkcionális átalakulása, esetenként akár teljes kiürülése, ezen elemek feleslegessé válását eredményezve az értékek megőrzése ellen ható tényező, továbbá

Felismerve, hogy e tekintetben az 1945 utáni épületek és együttesek jelentős számban és több szempontból is különösen veszélyeztetettek, mert a veszélyeztetettség fő okai között szerepel a változások következtében fellépő *funkcióvesztés, a korszakot meghatározó ideológiával szembeni – indokolt – fenntartások, ellenérzések, illetve az alkalmazott anyagoknak és szerkezeteknek az építészeti alkotások jelentőségét látszólag súlyosan lerontó gyenge (silány) minősége*, ám mindez nem ad felmentést az értékek elherdálására, még kevésbé felhatalmazást azok elpusztítására; s ennek alapján

Tudatában annak, hogy már lezárult korszak alkotásairól, azaz meg-nem-újuló épített örökségi értékcsopotról van szó, mely épületek épített örökségünk legfiatalabb, és így a hitelességüket tekintve legépebb csoportját képezik, hiszen koruknál fogva számos eredeti, építéskori épületelemmel rendelkeznek, s ezért különös

Felelősséggel tekintve az alkotó elődök tiszteletére és az alkotásokat majdan saját örökségükként értékelő következő generációk értékvesztésének megelőzésére,

a XXX. OMK résztvevői a jelen Felhívásban alábbi javaslatokat-ajánlásokat fogalmazzuk meg:

- Mindenek előtt, és minél előbb, el kell készíteni a korszak építészeti alkotásainak átfogó, országos vizsgálatát, az értékek lehetőség szerint teljes körű számbavételét,
- 2. Szükséges az értékfelmérési és cselekvési programokkal összefüggésben, részben azokat előkészítő-alátámasztó, részben azok alapján továbbfejlesztendő metodika, metodológia kidolgozása.
- 3. Az 1. pont szerinti számbavétel keretében szükséges az alkotások fennmaradását veszélyeztető és/vagy elősegítő körülmények, tényezők felmérése – használat, műszaki állapot, anyagminőség, környezeti összefüggések stb. – és rögzítése az összes érdekelt és érintett számára hozzáférhető inventáriumban.

4. Az 1. és 3. pont szerinti inventárium kiértékelésével indokolt a korszak építészeti alkotásainak a megőrzési kötelezettséget meghatározó értékhierarchiáját felállítani.
5. A 4. pont szerinti értékhierarchia alapján mielőbb meg kell fogalmazni a cselekvési tervet, amely országos, regionális és helyi szinten nyújt az értékek megőrzésére vonatkozó iránymutatást.
6. A számbavétel kapcsán és/vagy azzal párhuzamosan indokolt a legértékesebb, egyben leginkább veszélyeztetett alkotásokra, épületekre, épületegyüttesekre, települési összefüggésekre - beleértve a környezetet és a kapcsolódó társ művészeti alkotásokat is - vonatkozó egyedi, célzott megőrzési-hasznosítási- rehabilitációs programok, projektek kidolgozása és megvalósítása.
7. Sürgősen ki kell dolgozni az 1945 után épült, védelemre érdemes épületek helyreállításával, anyaghasználatával kapcsolatban a helyreállítási minőségkövetelményi elveket és az azokhoz kapcsolódó műemlékhelyreállítási módszertant.
8. Nem érheti hátrányos megkülönböztetés a meglévő épített környezeti elemek adaptív újrahasznosítása keretében a szóban forgó korszak épületeit, megítélésük alapja egyedül az általuk hordozott – esetenként a használati-gazdasági értékkel is megerősített – építészeti, építészettörténeti érték legyen.
9. Kiemelt fontosságú elv legyen a rehabilitációs, újrahasznosítási megközelítés érvényre juttatása, egyebek mellett a környezetet veszélyes hulladékkal terhelő bontások elkerülésére.
10. A 20. század második felének műemlék-helyreállításai a korszak építészetének jellegzetes részét képezik, ezért egy újabb beavatkozás esetén azoknak – önálló építési periódusként - ugyanolyan átfogó értékelést és védelmet szükséges biztosítani, mint a korábbi történeti rétegeknek.
11. Indokolt egy olyan, széleskörű együttműködésre épülő értékvédelmi-integrációs programot indítani, amelynek eredményes megvalósítását célszerűen kialakított ösztönzőrendszer (adókedvezmény, módszertani-, szakmai-, anyagi támogatás, stb.) segíti.
12. Az épített környezetnek és elemeinek, az építészeti értékek védelmének feladatát ellátó intézmények, jogalkotó és jogalkalmazó intézmények és szervezetek – beleértve a műemlékvédelemmel foglalkozó kormányhivatali szervezeti egységeket is - számára legyen biztosított a jelen felhívásban szereplő feladatok megvalósításához szükséges anyagi fedezet és szakmai kapacitás.

Az OMK résztvevői, szakemberek és a műemlékekkel és műemlék-helyszínekkel különböző módon és különböző mértékben foglalkozó szervezetek képviselői készen állnak az együttműködésre a Felhíváshoz csatlakozó, a javaslatok megvalósításában részt venni szándékozó valamennyi érdekelt és érintett közösséggel, szervezettel és intézménnyel.

Az OMK résztvevői köszönetüket fejezik ki a Miniszterelnökség támogatásának, továbbá Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának, Dornyay Béla Múzeumnak és Bányászati Kiállítóhelynek, a salgóbányai Geocsodák Házának, hogy a szakmai tanácskozás a témához illő helyszínen valósulhatott meg – előre is üdvözölve a Város 2022. évi 100 éves évfordulóját!

Köztérmegeújítási Nívódíj 2021

A Debreceni Egyetem Műszaki Karán megrendezett XXVII. Országos Urbanisztikai Konferencia második napján, 2021. október 22-én kerültek átadásra a Magyar Urbanisztikai Társaság 2021. évi díjai:

az egyéni Hild János-díj,

a települési Hild János-díj,

valamint a Magyar Urbanisztikai Társaság és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság által közösen meghirdetett Köztérmegeújítási Nívódíj.

A Köztérmegeújítási Nívódíj pályázaton

az alábbi megeújult közterek részesültek elismerésben:

A méltatás eléréséért kattintson a díjazott nevére!

[KÉSZ Építő és Szerelő Zrt. – Történelmi tér Kiskunfélegyháza – 2021](#)

A Magyar Urbanisztikai Társaság és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület

Köztérmegeújítási Nívódíjban részesíti

a **Kész Építő és Szerelő Zrt. Történelmi tér Kiskunfélegyháza – 2021** c. pályaművét a *belvárosi tereket egységbeszervező főtérmegújításáért*.

[Komló Város Önkormányzata – Petőfi tér és környezetének megeújítása](#)

A Magyar Urbanisztikai Társaság és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület

Köztérmegeújítási Nívódíjban részesíti

Komló Város Önkormányzatának Petőfi tér és környezetének megeújítása c. pályaművét.

[Paks Város Önkormányzata – Atom tér és park megeújítása – I. ütem](#)

A Magyar Urbanisztikai Társaság és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület

dicséretben részesíti

Paks Város Önkormányzatának Atom tér és park megeújítása – I. ütem c. pályaművét a *környezetébe illeszkedő helyi igényeket kielégítő térmegújításért*.

TSPC Kft. – Millenáris Széllkapu park

A Magyar Urbanisztikai Társaság

Köztérmegeújítási Nívódíjban részesíti

a **TSPC Kft. Millenáris Széllkapu park** c. pályaművét a *mintaszerű zöldterületi fejlesztésért*.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság nem támogatta ennek a pályaműnek a Köztérmegeújítási Nívódíjban történő részesítését, itt hozzuk nyilvánosságra az ezzel kapcsolatos hivatalos véleményyt:

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság különvéleménye

a Széllkapu megítéléséről

A Széllkapu nagyszabású programjában az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága nem látta a pályázat legáltalánosabb céljának teljesülését, azaz

„a meglévő örökségi és épített értékekre építő, azokat magas színvonalon bemutató és továbbfejlesztő megújulást!”

A kiírásban megfogalmazott további szempontoknak is ellentmond a pályamű, mert:

„– a történeti beépítés és a közterülethasználat összhangja, a történeti településszerkezeti összefüggések kontextusában

– a településesztétikai követelmények magas színvonalú kielégítése, különös tekintettel a kulturális örökség és örökségi értékek vonzó integrációjára, a különféle meglévő és új elemek összhangjának, azok harmóniájának biztosítására

– az épített örökség revitalizációjának lehetősége a közterület megújulásának segítségével

– az értékőrző köztérfelújításban résztvevő partnerek jó együttműködése „

a Széllkapu esetében nem teljesült.

A program műemlékvédelmi szervezetek tiltakozása ellenére a meglévő helyszíni értékek teljes elbontásával valósult meg, minden olyan helyi érték megsemmisült, ami település-, ipar-, hely- és építészettörténeti szempontból a helyszín történeti kontinuitását őrizhette volna.

Más szemlélettel, de hasonló tájépítészeti igényességgel a Széllkapu kiváló példa lehetett volna arra, amikor teljesen, vagy akár csak részlegesen megtartott történeti érték megújulva egy más koncepcióba tud beépülni úgy, hogy közben az új programnak koncepcionálisan is javára szolgál!

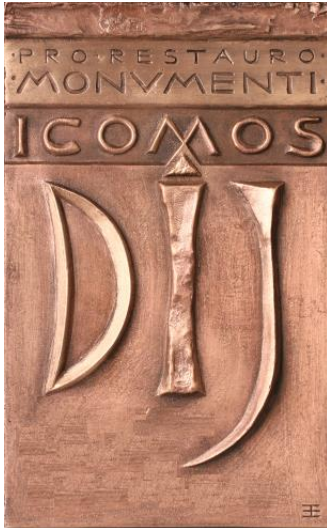
Ezért a Széllkaput minden építészeti-, tájépítészeti értékének ellenre nem lehet a Köztérmegeújítási Nívódíj céljának megfelelő módon példának állítani más, helyi értékkel rendelkező település közterének megújulásához.

Az ICOMOS MNB elismeri, hogy a műemlékvédelmi kérdéseken túl, más megítélés alapján lehet dicséretes egy megújulás, de ennek végső megítélése nem a műemlékvédelmi szervezet feladata, és nem a kiírási célt szolgáló Köztérmegeújítási (MUT-ICOMOS) Nívódíjnak az érdekkörébe tartozik. Vállalt feladatával és elveivel tökéletesen ellentétes programok megvalósulásának méltatásához az ICOMOS MNB a nevét nem adhatja!

Budapest, 2021. október hó.

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület

AZ ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG EGYESÜLET FELHÍVÁSA

A 2022. ÉVI ICOMOS-DÍJ ADOMÁNYOZÁSÁRA

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága – mint a műemlékvédelem legnagyobb nemzetközi civil szervezetének magyar tagja – a nemzetközi célkitűzésekkel összhangban folyamatosan azon fáradozik, hogy a társadalom minden tagjának és szervezetének figyelmét felhívja az építészeti és kulturális örökség valamennyi elemének folyamatos és szakszerű gondozására megőrzésük és továbbörökítésük érdekében. Ezért az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága minden évben ICOMOS-díjjal tünteti ki az általa legjobbnak ítélt műemlék

helyreállításokat, melyek lehetnek:

- épület(ek) megújítása,
- épület(ek) új rendeltetés céljára történő átépítése, bővítése, a műemléki értékek megőrzésével és felszínre hozásával,
- természeti értékek, parkok, kertek mintaszerű helyreállítása,
- történeti környezetbe harmonikusan illeszkedő, annak történeti és természeti értékeit tiszteletben tartó új épület(ek).

Az ICOMOS-díj odaítélésére bárki tehet javaslatot az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság honlapjáról letölthető adatlap kitöltésével

és az alábbi adatok hiánytalan megadásával:

- a műemlék, ill. az épület megnevezése és pontos helyszíne
- a helyreállítás, ill. az építés időpontja (3 évnél régebben megvalósult munka nem terjeszthető fel)
- a helyreállítás tervezője és megvalósítója
- a helyreállítás összefoglaló értékelése (max. 1 gépelt A/4 oldal) és a beavatkozást bemutató, a megítélést lehetővé tévő dokumentáció (fotók, ill. tervek)
- a javaslatot előterjesztő neve, címe, elérhetőségei és e-mail címe

A javaslatot e-mailen kérjük elküldeni a secretariat@icomos.hu címre - a javaslat benyújtásának határideje: 2022. január 11.

(kiegészítő anyagokat postai úton küldve is elfogadunk: ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság, 1113 Budapest, Daróczi út 3.)

A javaslat megérkezését az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Titkársága elektromos levél útján visszaigazolja.

A beérkezett javaslatokat az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság a MÉSZ, a MUT, a RÉKE delegáltjaival kiegészített, e célra kijelölt Bíráló Bizottsága értékeli. A Bíráló Bizottság, a titkosság feltételeinek teljes biztosítása mellett, a jelölt helyszíneket, helyeket lehetőség szerint megismeri, majd tárgyalás során értékeli, végül javaslatát úgy terjeszti elő az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Vezetőségének, hogy az döntését a Műemléki Világnap alkalmából (2022. április 18) nyilvánosságra hozhassa, s a Díjakat átadhassa. A díjazott helyszínek nyilvánosság előtt való megjelenéséhez szükséges tulajdonosi hozzájárulás beszerzése az értékelést követően a javaslattevő kötelessége. Ennek elmaradása esetén az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság fenntartja jogát arra, hogy a Díjat nem adja át, vagy másnak ítéli.

AZ ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG EGYESÜLET FELHÍVÁSA AZ ICOMOS MŰEMLEKVÉDELMI CITROM-DÍJ 2022 ADOMÁNYOZÁSÁRA

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága – mint a műemlékvédelem legnagyobb nemzetközi civil szervezetének magyar tagja – a nemzetközi célkitűzésekkel összhangban folyamatosan azon fáradozik, hogy a társadalom minden tagjának és szervezetének figyelmét felhívja az építészeti és kulturális örökség valamennyi elemének folyamatos és szakszerű gondozására megőrzésük és továbbörökítésük érdekében.

E törekvésekkel összhangban az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága minden évben fel kívánja hívni a figyelmet azokra a káros jelenségekre, amelyek műemlékeinket, műemlékvédelmünket leginkább veszélyeztetik. Bízva abban, hogy e káros jelenségek riasztóak a jövő számára és megfelelő intézkedésekkel a káros folyamatok megállíthatók, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága Műemlékvédelmi Citrom-díjjal illeti az általa legkevésbé sikeresnek, leginkább elhibázottnak ítélt műemlék helyreállításokat (csak magyarországi jelöléseket fogad el a kiíró ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság!), melyek lehetnek:

- legsikertelenebb új beépítés, illetve átalakítás valamely történeti környezetben,
- legtökéletesebben félresikerült műemléki helyreállítás, illetve méltatlan hasznosítás,
- legalaposabban kidolgozott, példaértékű épülethiba (épületszerkezet, pótlás, kiegészítés, stb.),
- legmegragadóbban félresikerült épületszínezés,
- leginkább műemlék-szerű rekonstrukció, műemlék-pótlás,
- legmaradandóbbra sikerült élő-műemlék (növényzet, kert, táj, tó, stb.) károsítás,
- leghosszabb ideje húzódó műemlék helyreállítás,
- legmeggyőzőbb ál-műemlék építés,
- legeredményesebb műemlék-elhanyagolás, a karbantartás elmulasztása.
- műemlékvédelemre hivatkozó káros elvi tévelygések

A fenti szempontok közül akár egy is elegendő a Citrom-díj odaítéléséhez, a többszörös érintettség előny az értékeléskor!

A Citrom-díjat maga az „opusz” kapja, tehát nem személy vagy intézmény. Minden „alkotás” összefogás és csapatmunka eredménye, ezért az veheti át, aki az elkövetők közül először tiltakozik az odaítélésért (ez azonban nem publikus... csak a jelentkezés megtörténte után!)

Citrom-díjra kizárólag az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság érvényes tagsággal rendelkező tagjai tehetnek javaslatot (akár többre is) az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság honlapjáról letölthető adatlap kitöltésével és az alábbi adatok hiánytalan megadásával. A javaslatnak tartalmaznia kell:

- a műemlék, ill. az épület megnevezését és pontos helyszínét,
- a helyreállítás, ill. az építés időpontját (3 évnél régebbi nem terjeszthető fel),
- az "alkotás" vagy káros jelenség összefoglaló értékelését, a jelölés indoklását (max. 1 gépelt A/4 oldal) és a beavatkozást bemutató, a megítélést lehetővé tevő dokumentációt (fotók, ill. tervek),
- a javaslat előterjesztőjének nevét, címét, elérhetőségeit, e-mail címét.

A javaslatot e-mailen kérjük elküldeni a secretariat@icomos.hu címre - a javaslat benyújtásának határideje: 2022. január 11.

A javaslat beérkezését az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Titkársága elektromos levél útján visszaigazolja.

A beérkezett javaslatokat az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság a MÉSZ, a MUT, a RÉKE delegáltjaival kiegészített, e célra kijelölt Bíráló Bizottsága értékeli. A Bíráló Bizottság, a titkosság feltételeinek teljes biztosítása mellett, a jelölt helyszínét, helyeket lehetőség szerint megismeri, majd tárgyalás során értékeli, végül javaslatát úgy terjeszti elő az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Vezetőségének, hogy az döntését a Műemléki Világnap alkalmából (2022. április 18) nyilvánosságra hozhassa, s a Díjakat átadhassa.

**AZ ICOMOS
MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG EGYESÜLET
FELHÍVÁSA
A**

**PÉLDAADÓ
MŰEMLÉKGONDOZÁSÉRT DÍJ
2022**

ADOMÁNYOZÁSÁRA

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága a Műemlékvédelmi Világnap alkalmából 2022-ben is átadja a Példaadó Műemlékgondozásért Díjat.

A díj célja bemutatni azokat a legkiválóbb módszereket, amelyek a legjobban segítik a műemlékek, helyi értéket képviselő örökségi értékek fennmaradását és megőrzését, továbbá közkinccsé tenni olyan oktatási, nevelési programokat, amelyek hosszútávon is segíthetik a szakszerű műemlékvédelem iránt a társadalom fogékonyságát.

A díjra azok pályázhatnak, akik

- a tulajdonukban lévő, vagy a rájuk bízott műemlék fenntartása, gondozása során példamutató módon biztosítják az értékek fennmaradását, értékeinek hiteles megőrzését
- akik rendszeresen biztosítják a közösség, a társadalom számára a műemlék értékeinek, jelentőségének megismerését
- akik alkalmas funkció, egyedi programok, rendezvények segítségével mutatják be egy épület (és környezete) jelentőségét
- akik szakszerű, folyamatos karbantartással biztosítják az értékőrzést
- akik az oktatás, nevelés, szakképzés területén olyan programokat képviselnek, amelynek célja a műemlékek, helyi értékek karbantartás útján való fennmaradása
- akik a szakszerű műemlékvédelem iránt igényes jövő generációjának képzésében, nevelésében vállalnak jelentős szerepet
- akik a szakszerű műemlékvédelem szemléletének megőrzéséért, megismertetéséért tevékenykednek.

A díjra bárki tehet javaslatot, azok a helyszínek jelölhetők, ahol a legutóbbi felújítás, illetve a legutóbbi használatba vételi engedély kiadása legalább öt évvel ezelőtt történt, azóta folyamatosan üzemel az épület, illetve program esetén legalább öt évre visszamenőleg lehet módszertant, vagy az eredményeket értékelni.

Pályázni az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság honlapjáról letölthető adatlap kitöltésével és a tevékenységet bemutató dokumentációval lehet. A dokumentáció lehet 10 percnél nem hosszabb film (DVD), vagy/és max. 6000 karakter terjedelmű programismertetés, fénykép- vagy/és tervdokumentáció.

A javaslatot e-mailen kérjük elküldeni a secretariat@icomos.hu címre - a javaslat benyújtásának határideje: 2022. január 11.

(kiegészítő anyagokat postai úton küldve is elfogadunk: ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság, 1113 Budapest, Daróczi út 3.)

A javaslat megérkezését az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Titkársága elektromos levél útján visszaigazolja.

Pályázatot minden elkötelezett benyújthat, akinek olyan módszerről, helyszínről van tudomása, amelynek megismertetése a magyar műemlékvédelem eredményesebb gyakorlatát szolgálhatja.

A beérkezett javaslatokat az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság a MÉSZ, a MUT, a RÉKE delegáltjaival kiegészített, e célra kijelölt Bíráló Bizottsága értékeli. A Bíráló Bizottság, a titkosság feltételeinek teljes biztosítása mellett, a jelölt helyszíneket, helyeket lehetőség szerint megismeri, majd tárgyalás során értékeli, végül javaslatát úgy terjeszti elő az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Vezetőségének, hogy az döntését a Műemléki Világnap alkalmából (2022. április 18) nyilvánosságra hozhassa, s a Díjakat átadhassa. A díjazott helyszínek nyilvánosság előtt való megjelenéséhez szükséges tulajdonosi hozzájárulás beszerzése az értékelést követően a javaslattevő kötelessége. Ennek elmaradása esetén az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság fenntartja jogát arra, hogy a Díjat nem adja át, vagy másnak ítéli.

Köszönet az 1%-ért!

Ezúton is szeretnénk megköszönni mindenkinek, aki személyi jövedelemadójának 1%-át az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület részére ajánlotta fel.

A 2021. rendelkező évben felajánlott támogatás révén beérkezett 75.055,- Forintot (2020. adóévi szja 1%-os összeget) az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság nemzetközi jelenlétének erősítésére, Magyarország szakmai képviseletére, hazai rendezvények szervezésére és szakmai továbbképzésekre kívánjuk fordítani.

**ICOMOS Híradó,
a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei
Szerkesztőség: H-1113 Budapest, Daróczi út 1-3
Telefon: +36/1/2254966 +36/70/7090813
E-mail: secretariat@icomos.hu
Honlap: www.icomos.hu
Kiadja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága
Felelős kiadó: Dr. Nagy Gergely
Szerkesztő: Keller Annamária
HU ISSN 2062-4964 (Nyomtatott)
HU ISSN 2062-4972 (Online)**

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság egyéni és jogi tagságával járó előnyök:
- informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi híreiről, eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb.
az ICOMOS elektronikus körlevelek, az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes vagy kedvezményes belépésre jogosító tagsági kártya a világ számos múzeumába, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata